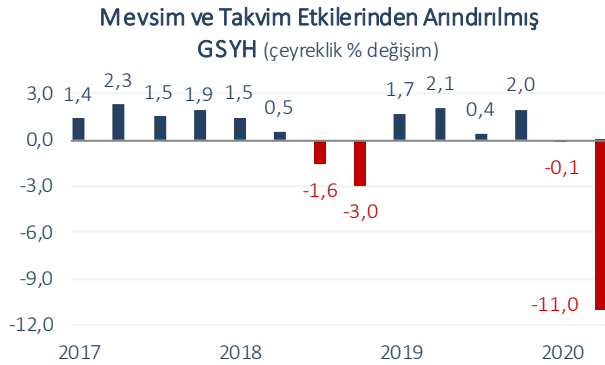

Türkiye ekonomisi 2020'nin ikinci çeyreğinde %9,9 küçüldü.

Türkiye ekonomisi virüs salgını nedeniyle sosyal hayatı kısıtlayıcı yönde alınan tedbirlerin de etkisiyle ekonomik aktivitede yaşanan kayba bağlı olarak zincirlenmiş hacim endeksine göre 2020 yılının ikinci çeyreğinde yıllık bazda %9,9 ile 2009'un ilk çeyreğinden bu yana en hızlı daralmasını kaydetti. Piyasa beklentisi bu dönemde Türkiye ekonomisinin çift haneli daralacağı yönündeydi. TÜİK tarafından yapılan açıklamaya göre, geçmiş dönemlere ilişkin büyüme rakamlarında da dış ticaret, uluslararası hizmet ticareti ve ödemeler dengesi istatistiklerinde yapılan güncellemeler nedeniyle revizyona gidildi. Buna göre, 2019'un son çeyrek büyümesi %6'dan %6,4'e, bu yılın ilk çeyrek büyümesi de %4,5'ten %4,4'e revize edildi. Böylece yılın ilk yarısında Türkiye ekonomisi geçen yılın aynı dönemine kıyasla %3,1 küçülmüş oldu.

Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış verilere göre 2020'nin ilk çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,1 küçülmüş olan Türkiye ekonomisi, ikinci çeyrekte de çeyreklik bazda %11 oranında daralarak teknik anlamda resesyona girmiş oldu.

Türkiye ekonomisinin büyüklüğü 742,9 milyar USD oldu.

2020 yılının ikinci çeyreği itibarıyla son bir yıllık dönemde Türkiye ekonomisinin GSYH büyüklüğü USD bazında 742,9

milyar USD oldu. 2019 sonunda söz konusu tutar 760,8 milyar USD düzeyindeydi. USD bazında milli gelir büyüklüğünün gerilemesinde ekonomideki daralmanın yanı sıra TL'deki değer kaybı da etkili oldu.

Başlıca harcama kalemlerinde azalış...

Harcamalar yöntemine göre, istatistiki hatayı da içeren stok değişimi kalemi dışındaki tüm kalemlerin yılın ikinci çeyreğinde yıllık bazda reel olarak daraldığı görüldü. Bu dönemde özellikle Nisan ayında ve Mayıs ayının ilk yarısında virüs salgınına karşı sosyal hayatı sınırlandırmaya yönelik alınan yaygın tedbirler özel tüketimin hızlı biçimde gerilmesine neden oldu. Söz konusu kalem GSYH'yi 5,1 puan aşağı çekerken, kamu tüketim harcamalarındaki azalış da büyümeyi 0,1 puan sınırlandırdı.

Ekonomik aktivitede küresel ölçekte yaşanan daralmanın ihracat hacmi üzerinde oluşturduğu güçlü baskı, yılın ikinci çeyreğinde ihracatın GSYH'yi 9 puan sınırlamasına neden oldu. Diğer taraftan, ithalat hacmindeki azalışın da etkisiyle net ihracat büyümeyi toplamda 7,8 puan sınırlamış oldu.

Yatırım harcamalarındaki gerileme sürdü.

Geçtiğimiz yılın son çeyreğinde toparlanma sinyalleri vermiş olan yatırım harcamaları bu sene salgının etkisiyle tekrar gerilemeye başladı. Böylece, zincirlenmiş hacim endeksine göre, yatırım harcamaları ikinci çeyrekte GSYH'yi 1,5 puan daraltıcı yönde etkiledi. Yatırım harcamalarının alt kalemleri itibarıyla incelendiğinde 2018'in üçüncü çeyreğinden bu yana aralıksız biçimde gerileyen inşaat yatırımlarının bu dönemde de %16,4 oranında azaldığı izlendi. Diğer taraftan, makine ve teçhizat yatırımlarının ivme kaybetmekle birlikte yıllık bazda artmaya (%4,7) devam ettiği görüldü.

Hizmetler sektöründe sert daralma...

Virüs salgınına karşın alınan önlemler nedeniyle hizmetler sektörü yılın ikinci çeyreğinde büyümeyi 6,7 puan sınırlandırdı. Bu dönemde üretimde yaşanan aksamalar

Harcamalar Yöntemiyle Büyüme Katkıları (2009 zincirlenmiş hacim endeksi)

	2018					2019					2020		
	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	6 Aylık
Tüketim	4,5	3,2	1,6	-3,6	1,2	-1,4	0,2	2,0	4,9	1,5	3,2	-5,2	-1,2
Özel	3,8	1,9	0,8	-4,4	0,3	-2,4	-0,3	1,2	4,7	0,9	2,7	-5,1	-1,4
Kamu	0,7	1,3	0,8	0,8	0,9	1,0	0,5	0,8	0,3	0,6	0,5	-0,1	0,2
Yatırım	3,2	2,3	-1,2	-3,8	-0,1	-4,2	-6,5	-3,8	0,2	-3,5	-0,1	-1,5	-0,8
Stok Değişimi	3,6	-0,5	-4,9	-4,2	-1,8	-6,7	-1,2	2,4	6,8	0,6	5,3	4,6	4,9
Net İhracat	-3,8	0,8	6,9	8,8	3,6	9,8	5,8	0,5	-5,5	2,4	-4,0	-7,8	-6,0
İhracat	-0,2	1,4	3,9	2,7	2,1	2,1	1,5	1,2	0,2	1,2	0,1	-9,0	-4,7
İthalat	-3,6	-0,6	3,0	6,1	1,6	7,7	4,4	-0,7	-5,7	1,2	-4,1	1,2	-1,3
GSYH	7,5	5,8	2,5	-2,7	3,0	-2,6	-1,7	1,0	6,4	0,9	4,4	-9,9	-3,1

Not: Tablodaki rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

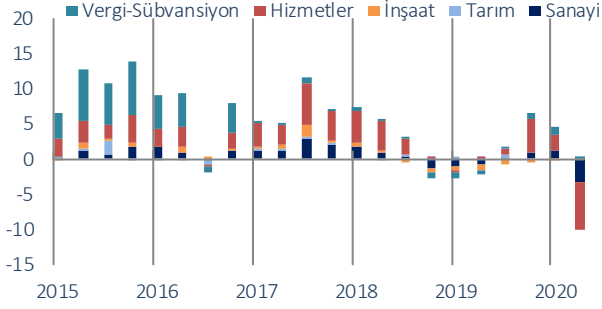
(*) Mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış.

Kaynak: Datastream, TÜİK

sanayi sektörünün de büyümeyi 3,3 puan aşağı çekmesine neden oldu. Tarım sektörü ise 2020 yılının ikinci çeyreğinde üretim yöntemine göre büyümeye 0,2 puan katkıda bulundu. Ayrıca, finans ve sigortacılık faaliyetlerindeki yıllık %27,8'lik artış, yılın ikinci çeyreğinde salgına karşı ekonominin kredi kanalıyla desteklendiğini teyit etti.

Üretim Yöntemiyle GSYH'ye Katkı

(% puan)

Beklentiler...

Koronavirüs salgınının ekonomik aktivite üzerindeki sınırlayıcı etkisi yılın ikinci çeyreğinde net biçimde hissedildi. Haziran ayında hız kazanan normalleşme adımlarına rağmen, özellikle Nisan ve Mayıs aylarında yaşanan kayıplarla ekonomik aktivite küresel krizden bu yana en hızlı düşüşünü kaydetti. Sokağa çıkma yasakları, seyahat sınırlamaları, sosyal mesafe gibi tedbirlerin bu dönemde başta turizm olmak üzere hizmetler sektörü üzerinde baskı yarattığı görüldü. Atılan normalleşme adımlarının da katkısıyla açıklanan öncü göstergeler yılın üçüncü çeyreğinde ekonomik aktivitede toparlanma eğilimine işaret etse de, dünya genelinde vaka sayısındaki artışın devam etmesi önümüzdeki döneme ilişkin belirsizlik yaratmaya devam ediyor.

İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem
Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

İlker Şahin
Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Alper Gürler
Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

Gamze Can
Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

Dilek Sarsın Kaya
Müdür Yardımcısı
dilek.kaya@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.